



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 443/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. decembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. T., P., zastúpenej advokátkou JUDr. D. K., Advokátska kancelária, P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Rob 140/2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. T. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. októbra 2010 doručená sťažnosť J. T. (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená písomným podaním právnej zástupkyne sťažovateľky doručeným 8. novembra 2010, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa

čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Rob 140/2009.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom doručeným 24. marca 2009 okresnému súdu domáhala vydania platobného rozkazu. Konanie pred okresným súdom o zaplatenie 11 254,56 € je vedené pod sp. zn. 21 Rob 140/2009. Sťažovateľka písomným podaním požiadala okresný súd o oslobodenie od platenia súdneho poplatku, o ktorom rozhodol okresný súd uznesením z 25. júna 2010 tak, že jej priznal oslobodenie od súdneho poplatku nad 33 €.

Okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Rob 140/2009 vydal 16. septembra 2010 platobný rozkaz.

Sťažovateľka svoju sťažnosť odôvodnila tým, že *„od podania návrhu na vydanie platobného rozkazu do 27. 9. 2010 a od podania žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov do rozhodnutia súdu I. stupňa o jeho priznaní konanie neúmerne predlžuje (od podania návrhu na vydanie platobného rozkazu do 27. 9. 2010 uplynula doba jeden a pol roka, a od podania žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov do rozhodnutia súdu I. stupňa o jeho priznaní uplynula doba viac ako jeden rok), čím porušil moje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky“*.

Sťažovateľka v závere svojej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn.: 21 Rob 140/2009 porušil základné právo J. T., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

2. J. T. pri z n á v a primerané finančné zadostučinenie vo výške 10.000 Eur (slovom: desaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd v Prešove povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresnému súdu v Prešove prikazuje , aby v konaní vedenom pod sp. zn.: 21 Rob 140/2009 konal bez zbytočných prietáhov.

4. Okresný súd v Prešove je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia J. T., ktoré je povinný zaplatiť právnej zástupkyňi sťažovateľky advokátke JUDr. D. K., P., vo výške 303,30 Eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V sťažnosti sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Rob 140/2009.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a jej príloh zistil, že sťažovateľka podaním 17. augusta 2010 požiadala predsedníčku okresného súdu, aby zjedнала vo veci vedenej pod sp. zn. 21 Rob 140/2009 nápravu, „*aby boli odstránené prieťahy v konaní a aby súd vo veci meritórne rozhodol*“.

Predsedníčka okresného súdu v oznámení zo 17. septembra 2010 uviedla, že „*v právnej veci na tunajšom súde pod sp. zn. 21 Rob 140/2009 bol vydaný platobný rozkaz dňa 16.9.2010 a bude doručený...*“.

Z uvedeného vyplýva, že od vybavenia sťažnosti predsedníčkou okresného súdu (17. septembra 2010) do podania tejto sťažnosti (11. októbra 2010) neuplynul ani jeden mesiac.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, I. ÚS 20/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prieťahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nesprávnym postupom alebo svojou nečinnosťou. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že účinne vyčerpal právne prostriedky na ochranu svojich práv (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde), v danom prípade podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd vychádzajúc z obsahu sťažnosti a jej príloh dospel k názoru, že využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mala sťažovateľka právo podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch necelý mesiac pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, nepredstavuje dostatočný časový priestor na poskytnutie možnosti napadnutému všeobecnému súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený nečinnosťou okresného súdu. Ústavný súd zastáva stanovisko, že predmetná sťažnosť bola v okolnostiach prípadu zo strany sťažovateľky iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by predsedníčka okresného súdu dostala primeranú lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným prieťahom v napadnutom konaní (m. m. IV. ÚS 278/04).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd zastáva názor, že hoci sťažovateľka podala pred tým, ako sa obrátila na ústavný súd, sťažnosť podľa zákona o súdoch, takéto formálne využitie právneho prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovateľkou nemožno považovať za efektívny postup, ktorý by predstavoval splnenie podmienky prípustnosti sťažnosti podľa označeného ustanovenia zákona o ústavnom súde. Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bola podaná predčasne, a to v čase, keď ešte nebolo možné dospieť k záveru, že by vyčerpanie právneho prostriedku, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorého je oprávnený podľa osobitných predpisov, bolo bezúspešné a neprinieslo ním sledovaný cieľ,

ani k záveru, že napriek jeho využitiu predsedníčka okresného súdu primerane nereagovala a nevyužila príležitosť, aby sama urobila nápravu a odstránila protiprávny stav zapríčinený nečinnosťou okresného súdu.

Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Nad rámec uvedeného odôvodnenia ústavný súd pripomína, že v súlade so svojou judikatúrou (IV. ÚS 61/03, III. ÚS 41/07, II. ÚS 214/08) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola sťažnosť na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo.

Sťažovateľka sama v podanej sťažnosti uviedla, že v právnej veci vedenej pod sp. zn. 21 Rob 140/2009 okresný súd rozhodol tak, že vydal platobný rozkaz 16. septembra 2010.

Sťažnosť na postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Rob 140/2009 bola ústavnému súde doručená 11. októbra 2010, teda potom, ako okresný súd vo veci meritórne rozhodol. Podľa zistení ústavného súdu platobný rozkaz bol expedovaný a v súčasnosti sa platobný rozkaz doručuje už len odporcovi. V čase podania sťažnosti okresný súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľky. Ďalšie úkony, okrem doručovania rozhodnutia, už okresný súd v tomto štádiu nemôže vykonávať, a preto bolo treba vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty skončila rozhodnutím vo veci samej pred podaním sťažnosti ústavnému súde, a to aj napriek tomu, že vec nie je právoplatne ukončená (m. m. II. ÚS 1/05).

Ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na ďalšie svoje zistenia a okolnosti súvisiace s daným prípadom.

V prvom rade ústavný súd konštatuje, že dobu od podania návrhu sťažovateľky na oslobodenie od platenia súdneho poplatku (26. marca 2009), resp. od doručenia tlačiva používaného na zistenie majetkových pomerov navrhovateľky (6. apríla 2009) do rozhodnutia okresného súdu o tomto návrhu (25. júna 2010) nemožno považovať za primeranú, aj keď okresný súd v tomto období vykonal tiež ďalšie zisťovanie majetkových pomerov navrhovateľky (v evidencii vozidiel a nehnuteľnosti).

Na druhej strane celková doba konania v danej veci na okresnom súde od podania návrhu (24. marca 2009) do vydania platobného rozkazu (16. septembra 2010) v trvaní cca 18 mesiacov nevybočuje významným spôsobom z požiadavky na primeranú dĺžku súdneho konania na jednom stupni, pričom je treba brať do úvahy aj ten objektívny fakt, že okresný súd mohol účinne vo veci rozhodovať až po zaplatení súdneho poplatku sťažovateľkou v sume 33 € (17. augusta 2010).

Napokon nie je bez právneho významu ani tá skutočnosť, že navrhovateľka k návrhu na vydanie platobného rozkazu nepripojila vyplnené tlačivo platobného rozkazu tak, ako to predpokladá ustanovenie § 172 ods. 8 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, poskytujúce účastníkom výhodu zrýchleného konania (pri splnení všetkých podmienok a zaplatení súdneho poplatku súd vydá platobný rozkaz do 10 dní).

Podľa názoru ústavného súdu nemožno na základe zistených skutočností považovať postup okresného súdu za taký, ktorý by bolo možné najmä vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania (jeden rok a šesť mesiacov) kvalifikovať ako „zbytočné priesťahy“ v zmysle citovaného článku ústavy. V postupe okresného súdu síce došlo k priesťahom pri uvedenom rozhodovaní o oslobodení od súdnych poplatkov, ktorý však možno označiť za ojedinelý priesťah.

Ústavný súd už vo svojej judikatúre uznal, že „nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných priesťahov“ (IV. ÚS 203/03), pričom jednorazový priesťah v konaní súdu nesignalizuje bez ďalšieho možnosť zbytočných priesťahov v konaní.

Z uvedených dôvodov mohol ústavný súd sťažnosť odmietnuť aj z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (obdobne napr. III. ÚS 248/08, III. ÚS 238/09, III. ÚS 372/09).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľky nezaoberal.

Ústavný súd na záver dodáva, že pokiaľ by v budúcnosti v postupe okresného súdu dochádzalo k ďalším priesťahom v konaní, sťažovateľke nič nebráni v tom, aby opätovne podala sťažnosť ústavnému súdu pre porušenie základných práv a slobôd podľa čl. 127 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2010